

DOMOLJUB

Izba je vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inšerati pa: Upravništvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 26.

V Ljubljani, dne 28. junija 1917.

Leto XXX.

Kako se časi izpreminjajo.

Ako bi prišel danes Diogenes še enkrat na svet, bi bil deloma vesel in zadovoljen, ker bi našel veliko posnemačev. V sodih sicer ljudje ne žive, pač pa po strelskih jarkih in kavarnah, lesene črevlje nosijo in s torbo na hrbtu prenašajo kruh, če ga kje dobe.

»Sila nas je navadila, da izhajamo brez mesa in jemo radi črn, suh kruh, a mnogokrat še tega ni. Seveda jih misli veliko, da se s tem bogve kako žrtvujejo za domovino, in da se ne odlikujejo veliko manj, kakor tisti, ki so bili izpostavljeni sovražnikovim kroglam na fronti. Toda za marsikoga je preprosta hrana in skromno življenje ne le koristno, marveč naravnost potrebno, kajti zdaj jim ni treba prenašati toliko masti okrog, ni se jim toliko bati unetja slepiča; nahuha in revmatizem se bolj redko pojavljata itd.

Najnujnejša in splošna vojna zapoved je pa v tem, da hrano, kolikor je imamo, dobro izrabimo. Jed, ki je že v požiralniku, je že izgubljena. Dokler jo imaš v ustih, jo moreš še izkoristiti. To se zgodi na ta način, da jo dobro predelaš in prežvečiš. Da mora biti jed v ustih pošteno premlata, to vemo, a vendar tega v lastno škodo ne storimo.

Amerikanec Fletcher je začel dan z bogatim angleškim zajutrkom, dokončal pa s krvavim »beefsteakom«. Ko je bil 49 let star, ga pa ni hotela nobena zavarovalnica zavarovati za življenje. To mu je šlo tako do srca, ne, do želodca, da je jel svoje telo po notah utrjevati in nanovo zidati. Za pravilo si je postavil stari rek: »Kdor dolgo je, dolgo živi« — a tolnačil ga je prav dobesedno. Jedel je dolgo, a porabil veliko manj hrane, ker je to, kar je hotel zaužiti, temeljito zmel in strl v

ustih. Učinek ni izostal: bil je živahnejši in veselejši kot poprej, porabil je pa komaj polovico tega, kar poprej. Izgubil je sicer precej masti, a to mu je dobro storilo. Med Američani se je jelo kmalu širiti »fletshterjanstvo« — temeljito žvečenje jedi.

Z jedmi, ki jih ljudje po nepotrebnem, kot neko zapravljenno obremenitev vržejo v prebavilne organe, bi lahko nasitili vse različne na zemlji, pa bi še ostalo, tako se je izrazil zdravnik dr. L. Karell. V nekem zdravniškem časopisu opisuje zdravnik dr. Kersting svoje izkušnje glede »fletcherjanstva« ter pravi: Pri raznih želodčnih in črevesnih boleznih, pri debelosti sem dosegel s tem zdravljenjem izborne uspehe. S temeljitim žvečenjem se lakota in žeja urneje potolaži, kakor sicer; v želodcu in črevih ni več gnitja, vsled tega se tudi ne nabirajo škodljive snovi, kot skatol, indol i. dr. Kdor dobro žveči, ga ne napenja. Tudi zobe si tak človek ohrani bolj krepke, ker čeljust potrebuje zdravega toka krvi, kar se doseže le pri takih, ki jed dobro prežvečijo. Čim bolj preprosta je hrana, tem boljše zobe imajo ljudje. Pest riža, to je živež navadnega Kineza in Japonca, pa kako trdni so ti korenjaki, kako čvrste zobe imajo! — Tudi Arabci so izredno krepki in sposobni za vsako težko delo, a uživajo zelo malo.

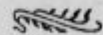
Turški vrhovni armadni poveljnik Šefket paša opisuje v nekem nemškem časopisu sledeče: Pred leti sem se peljal iz kraja Taif v Meko; vozil sem se vsak dan 12 ur in porabil za vso pot tri dni. Za vozom je hodilo 100 arabskih vojakov; vsak je imel puško ter bil oblečen v dolgo srajco — segaajočo do kolen; okrog ledij je bil vsakdo prepasan. Vsak je moral še nositi veliko vrečo. Vozili smo v hitrem teku, večinoma dirjali. Vojaki so bili vedno tesno za vozom. Spredej je bilo sedem mož, ki so nosili ogenj in vsak po 20 kg lesa. S tem bremenom so ti ljudje tekali enako-

merno za vozom. Ponoči so se vlegli pred naš šator na prostem na tla ter spali v premočenih srajcah brez odeje. Drugo jutro je prejel vsak 150 gramov dateljev ter kos kruha — in tek se je iznova pričel.

Gonjači kamel (Hadendi) na severnem obrežju Afrike uživajo povečini proso, ki ga s kamenjem zmanejo in stro, pa so trdni, zdravi in krepki. Delavci v kavinih nasadih po Braziliji se zadovolje z rižem, sadjem in kruhom, pa nosijo 80 kg težke vreče več kilometrov daleč. — Bolivijski vojaki napravijo 140 km dolge marše z lahkoto.

Grki delajo svojemu nekdanjemu rojaku vso čast, zlasti v sedanji vojski. Da so mogli kljubovati nasilstvu entente, se imajo zahvaliti oljkinemu sadežu. Prav se da se je tudi na Grškem vse podražilo; navadnih živil, ki so jih uvažali od drugod, primanjkuje, cena olivk je pa padla, ker jih ne izvažajo. Zaslugo pri tem ima ententa sama. Na deželi se je nakupičilo tega blaga toliko, da bo zadostovalo za več mesecev, če bi nič drugega ne imeli.

Če nas bo vojska naučila preprosto živeti, ako se bomo — četudi prisiljeni — večalimanj povrnili zopet k preprosti naravi, bo vsekako tudi nekaj dobrega.

Pregled po svetu.

Državni zbor. Cesar je sprejel odpo ved celokupnega ministrstva, Clam-Martinić je opravil. Snubil je Jugoslovane, Poljake, še celo socialne demokrate, a ni imel sreče. Poljaki so se drugače dali zvabiti k vladnemu vozu z različnimi podporami za deželo in z drugimi kupčijami; zdaj se pa niso vdali. Značilno je, da je bil pred odstopom ministrstva klican k cesarju v Baden tudi načelnik jugoslovanskega kluba dr. A. Korošec. — Sedaj je gotovo, da se

brez Slovanov in preko Slovanov v Avstriji ne da vladati. Pri posvetih Jugoslovanskega kluba so bili navzoči tudi Čehi, Poljaki in Ukrajinci.

Nova vlada. Clam-Martinić je padel vsled tega, ker je prišel z načrtom, ki je bil nemogoč. Hotel je Avstrijo prenoviti s protiustav. naredbami. Ko mu je izpodletelo, ni odnehal, marveč čakal boljših časov. Njegov »državni jezik« mu ni dal miru. Nezaupanje in nevolja med slovan-skimi poslanci in narodi do takega načelnika osrednje vlade je rastle od dne do dne. Tudi načrt, da bi poklical k vladi pol tucata ministrov-krajanov, mu je izpodletel. Jeziček na tehtnici so bili Poljaki. Kjer so ti, tam je večina. To pot niso bili z vlado, pa je morala iti. Tudi Jugoslovani so se v tem boju odločno postavili ter dokazali, da jih ne morejo kar tako v kot potisniti in zapostavljati.

Dobili smo sedaj prehodno uradniško ministrstvo, obstoječe iz treh ministrov: ministrski predsednik dr. Seidler, minister za prehrano gen. major Höfer, notranji minister grof Toggenburg. Druga ministrstva so nezasedena; posle bodo vodili sekčni načelniki: Fml. Karel Czapp (deželna bramba); dr. Mataja (trgovina); baron Wimmer (finance); dr. pl. Schauer (pravosodje); baron pl. Bahans (železnice); pl. Homann (javna dela); Ertl (poljedelstvo); Ludvik Cviklinski (nauk in bogočastje).

Naše težave. V proračunskem odseku je imel poslanec Jarc v četrtek daljši govor, iz katerega posnemamo nekatere važnejše stvari. — Gospodarska politika, kakor se je uvedla pod Stürgkhom v vojski, sloni na popolnoma napačni podlagi. Z uvedbo maksimalnih cen za kmetijske pridelke se je doseglo samo, da imamo manj živeža, kakor smo ga imeli v miru. Kmet nikdar ne ve, pri čem da je. Ko sadi ali seje, ne ve, ali se mu bo delo izplačalo, ali ne. Krompir je bil lansko leto po 9 K 100 kg, letos po 15 K in več; dobro seno je moral dati vojaštvu po 13 K, za loček pa poraja centrala za krmila po 17 K; proso pred dvema letoma po 80 K in več, sedaj po 28 K itd. itd. Pri živini hočejo cene še znižati. Vrhtega ima povsod Ogrska prednost. Pri nas je bil kmet kaznovan, če je prodal vino po 1 K 60 vin. in več, ogrsko vino pa plačujemo po 3 do 4 K. Na Angleškem in Francoskem je uvedla vlada premije za vsak hektar zemlje, obsejane z žitom. Ta premija znaša na Francoskem po 20 frankov na hektar, cena pšenice pa se bo letos zvišala na 50 frankov. V Ameriki ima pšenica trikratno ceno kakor v miru! Tudi se je pri ureditvi prometa s kmetijskimi pridelki popolnoma prezrlo zadružništvo in je še danes kupčija v rokah ljudi, katerih mnogo pred vojsko še ni razločilo pšenice od rži. Narobe je, da se je vse to delalo od zelene mize, kmeta in njegovih zastopnikov pa ni nihče vprašal. — V ožjem vojnem ozemlju je vojaštvo — kakor naravno — napravilo mnogo škode po gozdih in poljih. Ta škoda bi se morala vselej takoj ceniti in povrniti.

Govornik se je pečal tudi z rekvizicijami vina na Primorskem in Kranjskem ter z lesnimi cenami. Zahteval

je, naj se z našim kmetom in lesnim trgovcem, ker živita povrh še v ožjem vojnem ozemlju, ne ravna slabše, kakor po krajih, ki vsled vojske niso prizadeti. Po vojski bo prvo vprašanje, kako doseči, da bo naša zemlja dajala dovolj živeža. Invalidu, ki pride iz vojske, je treba dati zemlje. Tako se bo pomnožil kmečki stan. Veleposestvo v tem oziru dostikrat ne izpolnjuje svoje dolžnosti. Koliko jih je, ki imajo po stotine oralov zemlje, pa dobivajo moko na karte. Splošna agrarna reforma je zato nujno potrebna. Položaj kmetijstva je vedno slabši. Letos mu preti vsled suše velika kriza. Mesa ne bo zmanjkalo, ker bo žalibog kmet vsled pomanjkanja krmil prisiljen, prodati še to malo živine, kar je ima. Kazni zaradi navijanja cen se določajo neenakomerno in samoljubno. Kaj naj poreče kmet, ki je bil kaznovan, ker je prodal 1500 l vina po 1 K 60 vin., na 20 dni zapora in 400 K kazni, ako čita, da je sodnja v Radgoni prodala nad 100 hl lanskega vina umorjenega grofa Stürgkha na dražbi z najnižjim ponudkom 3 K za liter, tako da se je zdražilo vino do 6 K za liter?

Govornik je posegel tudi v železniško vprašanje pri nas. Kolika sreča je bila, da se je belokranjska železnica, za katero smo se morali puliti leta in leta, zgradila še tik pred vojsko, to se je pokazalo ob začetku vojske z Italijo. Koliko bi nam danes koristile črte Postojna—Vipava, Polzela—kamniška železnica, št. Janž—Zidani most, Škofja Loka—Idrija in dalje, to je vsakemu jasno.

Obsirno je govoril posl. Jarc tudi o begunskem vprašanju in stavil več resolucij. Sklenil je: Slovenci smo narod, ki se je vselej izrekel za državo. O tem pričajo naše krvne žrtve. Tretji armadni zbor, ki se dostikrat imenuje graški ali štajerski, je povečini slovenski! In kar so trpeli ti junaki, je zapisano za večno v svetovni zgodovini s krvavimi črkami. — Če se hoče od nas, da sodelujemo, se mora vladni zistem temeljito izpremeniti. Nočemo več biti zatiran narod, ampak se zavedamo, da smo opravičeni zahtevati zase popolno enakopravnost!

Resolucije, ki jih je predlagal govornik, so sledeče:

1. Cene kmetijskim pridelkom (žita, vina, sena, živine itd.) naj se pri nas ne nastavljajo niže kakor na Ogrskem.

2. Škoda, povzročena po vojaštvu po gozdih in poljih, se naj vselej sproti ceni in povrne.

3. Vlada naj pripravi obsežno agrarno reformo, da se zagotovi ljudska prehrana in preskrbe iz vojske se vračajoči invalidi z lastnimi zemljišči.

4. Predloži naj se postava, po kateri država povrne škodo, povzročeno na imetju v bojnem ozemlju. Beguncem naj se daje begunska podpora splošno, torej tudi, če niso v barakah. Kar se je beguncem blaga rekviriralo, naj se takoj plača.

5. Konfinirancem, če niso obsojeni ali v preiskavi, se naj dovoli, da se smejo vrniti v domovino.

Posvet deželnih glavarjev. Dne 20. junija so imeli na Dunaju zastopniki deželnih odborov posvet v zadevi državnih

predkazil od direktnih in indirektnih davkov (od leta 1918. dalje). Doseglo se je enotno ravnanje vseh dežel. Izvolil se je poseben odbor petero članov, ki bo vodil pogajanja z osrednjo vlado. Član tega odbora je tudi deželni glavar kranjski — dr. Šusteršič.

Ogrski ministrski predsednik Esterhazy je nastopil pred zbornico dne 21. junija. Program, ki ga je obrazložil, je splošno ne ugajal. Obljubil je, da bo rešil najprej državne potreščine, nato se pa hoče oprijeti najvažnejše naloge: razširiti hoče volilni preosnovo. Volilna pravica bo splošna in enaka in deloma tajna tam, kjer so volilci dovolj inteligentni. — Ako bi ga zbornica ne podpirala, bi bil prisiljen razpisati volitve. Zagotavljal je prav posebno, da bo vlada skrbela točasno v prvi vrsti za to, da se pospravi žetev in polje obdela.

Tudi italijanski državni zbor ima seje. Zunanji minister bi bil v svojem govoru najraje poročal o zmagah; toda ker teh ni, je v svojem poročilu izražal veselje, da se je opešanim ententarjem pridružila Amerika, da so Ameriki sledile ljudovlade Kuba, Panama, Brazilija, Bolivija, Gvatemala, Konturas, Nikaragva, Liberija in Haiti, ki so vse pretrgale diplomatske zveze z Nemčijo. — Italijanski vnanji minister Sonnino je pretakal tudi solze zaradi žalostne usode Romunije, ki se pripravlja(?) za protiudarec.

Rusija. Nekateri vojaki pišejo, da se jim v ruskem ujetništvu bolje godi, odkar so odstavili carja. Ali zmešnjave v notranjščini Rusije so pa čedalje večje. Ljudje ne vedo, pri čem da so. Nobene prave oblasti, nobenega reda. V tem razdvoju se je že pet mest odtrgalo in odpovedalo začasni vladi. Na Ruskem imajo torej pet malih republik. — Takozvano vojno posojilo »prostostiznaša 1200 milijonov rubljev, dočim so računali na tri milijarde.

Glasovanje o miru. Na glavnem zboru vojaških in delavskega sveta v Petrogradu so izvolili komisijo 15 mož, ki se bo posvetovala o glasovanju glede na vojsko in mir.

Grški kralj Konstantin je prišel s šestero člani kraljeve rodbine ter z velikim spremstvom v Lugano v Švici. Tu ostane nekaj dni, nato se pa preseli v Chur. Nedavno se je podal kralj na trg, kjer je bil koncert. Tam so ga neki vročekrvni Italijani izžvižgali, kar je pa občinstvo obsejalo. Dne 21. junija je došel grški kralj s spremstvom v mesto Thusis v Švici, kjer ga je velika množica iskreno pozdravila.

Kaj bo s Španijo? Pravijo, da namestnik Španija vsak čas izpremeniti smer svoje zunanje politike. Na dvoru je nagajanje do entente baje vsak dan bolj očitno.

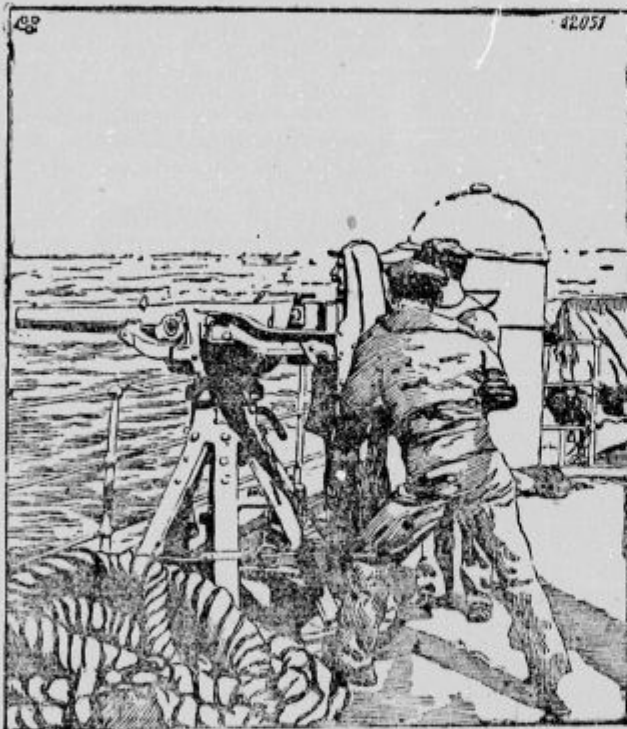
Na španskem ni pričakovati nič dobrega. Hujskači so zanetili nezadovoljnost med vojaštvom, ki je stavilo razne pogoje in zahtevalo, naj jih vlada izpolni. Znak prekucije so vedno bolj očitni. Stališče nove vlade je zopet omajano. Ententa ima brez dvoma tudi tu svoje kremplje vmes, saj je zadnji čas tudi Norveški ustavila dovoz žita.

Svetovna vojska.

Poživljena ofenziva Italijanov na Tirolskem odbita. Italijani zopet izgubili do 50.000 mož. — Ob Soči mir. — Rusija pred ofenzivo? Živahniji boji v Voliniji in Galiciji. — Plen podmorskih čolnov v maju.

VOJSKA Z ITALIJO.

Ofenziva na trientski fronti. Zadnjič smo poročali, da je italijanska ofenziva na trientski fronti ponehala. Toda Italijani so se začeli takoj pripravljati za nov napad. Zbrali so svoje razbite čete in jih pomnožili z rezervami, tako da so imeli skupno šest do sedem divizij. Italijanska artiljerija je iznova napadala na 20 km dolgi

Podmorski čoln. — Obrambno streljanje.

še pred napadom v ognju naše artiljerije izgubile tretjino moštva. Nekatere brigade so izgubile do 60 odstotkov svojih vojakov. Razni bataljoni so popolnoma uničeni; od nekega bataljona je ostalo n. pr. le še 50 mož.

Naši cenijo italijanske izgube na približno 40 do 50 tisoč mož. Italijani poročajo, da so ujeli tisoč Avstrijcev.

Ob Soči mirno. Na primorskem bojišču nobenih posebnih dogodkov. Italijani dovažajo vedno nove čete in vojne potrebščine na fronto. Oba nasprotnika se pripravljata za nove boje.

RUSKO-ROMUNSKO BOJIŠČE.

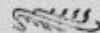
Zadnja uradna poročila javljajo, da so začeli Rusi na nekaterih delih fronte živahnije streljati s topovi in celo s težkimi. Tudi letalci so živahni. Najbolj so se poživili boji na bojni črti v Voliniji in v

janko v širini 1500 metrov. Sovražnik je bil popolnoma presenečen, zato se je posrečilo nekaterim nemškimi patroljam udreti prav do sovražnih rezerv. Napadalci so se vrnili s 160 ujetniki in 16 strojnimi puškami, v sovražni postojanki pa so razstrelili nekaj metalcev min. Francozi so potem skušali s srditimi protinapadi zopet osvojiti izgubljeno postojanko. Po silnih naporih in krvavih izgubah se jim je to le deloma posrečilo. Angleži so vprizorili podoben napad jugozahodno od Lensa. Na krilih so bili gladko odbiti, v središču pa se jim je posrečilo vdreti v nemške postojanke. Nemške rezerve so hitro prihitele na pomoč in ustavile angleško prodiranje.

DOGODKI NA MORJU.

V maju potopljene ladje. Podmorski čolni so v maju potopili tujih ladij za 869.000 ton. V lažje umevanje te številke omenjamo, da bi te ladje prevozile toliko blaga, kakor 70.000 tovornih železniških voz, oziroma 2000 tovornih vlakov po 35 vozov. Vsak dan so v maju potopili nemški podmorniki toliko ladij, da bi njih tovor moralo voziti 66 tovornih vlakov.

Boji podvodnikov v Sredozemskem morju. Neki podmorski čoln je potopil v Sredozemskem morju velik transportni parnik, ki je vozil čete in blago v Solun. Parnik so spremljali štirje sovražni podmorski čolni, dva izmed teh sta se pri tem tudi potopila. Neki drugi nemški podvodnik je srečal 10 sovražnih parnikov in začel z njimi boj. V bližini je drug podmorski čoln potopil ameriški parnik »Moreni«, ki je vozil petrolej. V boju z njim je izstrelil podvodnik 150 topovskih strelcev.

Tedenske novice.

Zaroka na cesarskem dvoru. S cesarjevim dovoljenjem se je zaročil nadvojvoda Maks (brat sedanjega našega cesarja) s hčerko bivšega tržaškega namestnika, sedanjega najvišjega dvornega mojstra princa Konrada Hohenlohe. Nevesti je ime Frančiška, rojena 21. junija 1897.

Nagla smrt. Dne 22. junija je umrl g. Gašpar Vilman, župnik v Ljubnem pri Podnartu. Bolan je bil le par dni; v prežgodnji grob ga je spravila kolerina. N. p. v m.

Častnim občanom blejskim so imenovani gg.: armadni poveljnik soške fronte Broeović, vojni minister Rud. Stöger-Steiner, okr. glavar dr. Friderik Mathias.

Zvon iz jekla. V župnijo Mirnopeč so pripeljali (za podružnico na Malem vrhu) z Westfalskega nov zvon iz jekla, ki tehta 200 kg. Na kresni dan je bil blagoslovljen.

Suša pritiska po celi monarhiji. Najbolj občutna je po južnih krajih, osobito v Istri in Dalmaciji, kjer ni bilo dežja že od zgodnje pomladi. Pri nas je po nekaterih krajih škoda že silno občutna. Bog se nasušili!

Pomanjkanje vode. Vsled dolgotrajne suše in vročine, kakršne že več desetletij ni bilo, so studenci in potoki po nekaterih krajih popolnoma usehnili. Ljudje morajo

fronti z bobnečim ognjem. Visoki vrhovi južne Tirolske in planota Sedmih občin so bili zaviti v dim in plamen, naše postojanke so bile zakrite v neprodorno meglo raznih plinov. Artiljerijski ogenj in pokanje metalcev min je postajalo vedno silneje. Italijanom so pomagale angleške in francoske baterije. Ob naših jarkih pri Cra Zebio je padlo na vsako točko 76 min na minuto. Po 24urni pripravi s topovi je začela 19. t. m. napadati pehota. Italijanski napadi so omagali v bojih z ročnimi granatami in bajoneti. Le na gori Cima Dieci so dosegli mal krajevni uspeh in zasedli par sto metrov ozemlja. Toda naš kasnejši protinapad jim je večino izgubljenega ozemlja zopet iztrgal.

Zadnje dni je zopet nastal odmor. **Velike italijanske izgube na Tirolskem.** Po izjavah italijanskih ujetnikov, so njihovi polki v bojih na visoki planoti Sedmih občin silno trpeli. Njihove stotnije so

Galiciji, kjer so se Rusi zopet spoprijeli s Turki v malih praskah.

Rusi so sklenili ofenzivo? Angleški, francoski in ameriški agitatorji vedno bolj podžigajo rusko ljudstvo, naj bi se lotilo nove vojske. Denar in podkupovanje igra zelo veliko vlogo. Uspeh ni izostal. Začasna vlada in delavsko vojaški svet sta sklenila, naj ruska armada zopet začne z ofenzivo. Tudi kongres ruskih kozakov je sklenil, da se mora nadaljevati vojska, dokler ne bo Rusija skupno z zavezniki narekovala miru.

FRANCOSKO BOJIŠČE.

Neprestani boji se ponavljajo na vsi francoski bojni črti od morja do Verduna. Tu napadejo Angleži oziroma Francozi, tam zopet Nemci. Noben noče pustiti nasprotnika v miru. 20. junija so severno od Soissons po kratki pripravi z minami udrle nemške stotnije v francosko postoj-

hoditi po več ur daleč, da si preskrbe pitne vode. Topline je bilo nekaj dni tuintam v senci do 34° Celzija.

Vse hudo prihaja nad nas. Nekdo nam piše: »Danes mi je ženska pokazala pest lepega pšeničnega klasja. Znotraj vse črno, smrdelce. Pravi, da je vse tako. Na to nesrečo opozarjamo že zdaj, da se oblastva ne bodo goljufala, ako komisije zapišejo to, kar na polju stoji — za žito, zrnje!« — Menda ne bo povsod tako hudo.

Sedem sinov na vojski ima Katarina Makovec iz Vojščiće na Primorskem. Sedaj se nahaja kot begunka na Spodnjem Avstrijskem. Cesar ji je podaril 500 K in lepo uro, ker ima vse svoje sinove na bojišču ter branijo domovino že od početka vojske. Padel še ni noben.

Nesreča. Blizu Godoviča (pri takozvani Brušovi grapi) je odpovedala vodilna naprava pri idrijskem avtomobilu; voz se je prevrnil 20 metrov globoko čez cesto. Orožnik Bajec si je pri tem zlomil desno nogo, šofer in njegov spremljevalec sta težko poškodovana.

Deževalo je prejšnji teden na francoskem bojišču, da je moralo bojevanje prenehati. V južni in zahodni Nemčiji je dež tako namočil in se je polje tako izboljšalo, da je pričakovati najboljše letine. V srednjih in vzhodnih pokrajinah bo nekoliko slabše.

Vojaške novice.

Cesarjev dar. Veleposestnik Martin Jesih in njegova žena iz župnije Sv. Tomaž na Štajerskem sta dala v vojno službo 14, nje 7 čvrstih sinov. Cesar ju je odlikoval s tem, da jima je podaril srebrno uro z začetnico cesarjevega imena in 500 K. Okrajni glavar jima je te darove izročil s primernim nagovorom vpricho odličnega občinstva. — Enako in podobno so bili obdarjeni na Koroškem sledeči očetje in matere: Preužitkar Jožef Gopold iz šentpavelskega okraja, oče osmero vojakov; Fr. Kolenik v Šmarjeti, oče sedmerih fantov-vojakov; kočarica Barbara Placer v Modrinjivasi, mati sedmero korenjakov-vojakov; Janez Steiner na Beli peči ob Dravi, oče sedmero vojakov. Poslednji je dobil v dar 500 K in lepo razpelo.

Vojno zavarovanje za 6. vojno posojilo sprejema zavarovalnica »Anker« do 15. julija 1917. To priliko lahko vsakdo porabi in se tako odzove patriotični dolžnosti. Glavno zastopstvo za Kranjsko: Ljubljana, Prisojna ulica 1.

Ljudstvo in armada. Do 22. junija je bilo podpisanega 6. vojnega posojila okroglo 5 milijard kron. Skupno z Ogrsko se je dalo vojni upravi na razpolago 7 in pol milijarde kron.

»Veliko in malo srebrno« je dobil poddesetnik Ivan Jezernik na italijanskem bojišču. Imenovani je v civilu sobni slikarski mojster v Domžalah.

Gospod v črni suknji. Je vendar bolje, da imajo tudi vojni kurati črne suknje, da jih priprosti vojaki bolje poznajo in se k njim zatečejo o vsaki priliki. O pokojnem kuratu dr. Andolsku so rekali vojaki: »Tisti gospod pride, ki je v črni suknji.«

pa so hiteli k njegovim pridigam, ki so jih radi in z vnmom poslušali tudi višji častniki. Pridigal je zaporedoma v nemškem, slovenskem, češkem, ukrajinskem in ogrskem jeziku. Nekoč je tresčila granata kraj barake, kjer je spovedoval; kos železa se zapiči za njegovim hrbtom, a vneti kurat mirno spoveduje naprej. Pri drugi priliki pače prav blizu njega 28 cm krogla — a se ne razleti; puh ga je podrl, drugega mu ni bilo. Ko je šel zadnjikrat na fronto v prve vrste, ga je svaril tovariš, vojni župnik R. Zajc, naj bo previden, a on odgovori: »Upam, da bom imel srečo; če pa padem, sprejmi me Bog!«

Petero odlikovanj je že prejel dragonski poročnik g. Drago Lončarič, sin velepodjetnika g. Josipa Lončariča.

Srebrno hrabrostno svetinjo so prejeli: Des. Primož Peterman, Gorje; podd. Ivan Leban, Tolmin; podd. Golob Ivan; infanterista Graseli Friderik, Born Ivan.

Klam-Martinić zopet vojak. Bivši ministrski predsednik Klam-Martinić odide potem, ko bo oddal svoje poslovanje v roke nasledniku, zopet v vojno službo.

Mirovno gibanje se ni poglelo, vendar bi pa lahko zapisali namesto »gibanja« — bolj po pravici »ugibanja«. V Stokholmu je posvetovanje, a kaj pomaga, ker izmed tistih, ki so tam, nima noben ne moči, ne prilike, da bi odločno vplival na mr. Stranke, ki jim je na tem, da se čimpreje sklene mir, se sedaj prerekajo o tem, na kakšni podlagi naj bi se mir sklenil: ali brez aneksij, ali brez odškodnin. Mi pravimo: Kadar bo Anglež tako udarjen, da bo res čutil in uvidel, da ne more naprej, bo pa mir, ako že poprej ne bo »špage« zmarjalo. — Nemčija želi skleniti z Rusijo mir, ki bi bil časten za obe državi. Stopila bi z Rusijo v ožjo trgovsko in gospodarsko zvezo ter je pripravljena, da se prijateljsko pogodi glede Poljske, Litavije in Kurlandije; vrnila bi Rusiji zasedene pokrajine, ako Rusija vrne zasedene dele Galicije in Bukovine. Vse bi bilo, če bi ruska vlada in duma ne bili pod vplivom Anglije, ki ima še sedaj vse ententine države na povodcih!

Angel miru. Topničar Franc Jere nam je poslal (za vojni muzej) risano kartico, ki predočuje izproženo havbico. Na granati sedi »angelček miru«, zraven pa je pripisano: »Na zadnji granati bo sedel angel miru!« — Bog daj, da bi nebo kmalu poslalo na vse bojne črte angele-poslance, ki bodo oznanjali veseli klic: Ogenj ustavititi!

Bilo je blizu miru. Poročajo, da bo sedanja ruska vlada spravila bivšega carja in visoke uradnike, ki so v zaporih, na zatožno klop k javni sodnijski obravnavi, in da bodo predložili dokaze, da je nameraval car skleniti poseben mir.

Še za en mesec snega imajo na koroški fronti, kakor piše inf. Črne Ivan. Sicer so tudi ondi topli dnevi, tudi cvetje se dobi, le ptičjega petja pogrešajo; mesto tega imajo žvižganje in piskanje granat in min. Vsak večer igra harmonika, tako da so fantje dobre volje.

Nikotin škoduje. Veliko mladih vojakov oboli vsled obilnega kajenja. Opeša jim srce, živci so razdraženi. Nekateri namreč pokade vse, kar dobe. Zdravniki svetujejo opreznost in zmernost!

Ali še živi infanterist Ludovik Baudaž iz Ročinja, ki je služil pri tržaškem pešpolku 97. Pogreša se že tretje leto. Govori se, da je prišel v ujetništvo na Rusko. Morda bi vedel kaj povedati kateri izmed invalidov, ki so se vrnili. Poizveduje in stroške plača Jožef Kohar, Trst, ul. Belpoggio 5.

Prostozidarji (framasoni) se trudijo, da bi čimpreje zapletli še Španijo v razdor kajti po njihovih načrtih mora postati tudi Španija republika; to namreč smatrajo framasoni kot glavni cilj sedanje svetovne vojske, da bi odpravili vse monarhije v Evropi ter na njih mesto postavili republike, kjer bi lahko po svoje vladali ter odpravljali, česar sami ne prikrivajo — tudi oltarje.

Nova grozota. Angleži so baje iznašli novo bojno orožje: topič z gorečim oljem, ki pošilja v daljavo cevi, napolnjene s petrolejem in drugimi vnetljivimi sredstvi ter gorečimi tekočinami.

Amerika na bojišču. Prva pomoč, ki jo hoče poslati Amerika svojim zaveznikom, bo letalsko brodovje. Do pomladi 1918 hoče Amerika spraviti na bojišče 3500 letal. — Upamo, da bo prepozno.

Iz Viborga na Finskem piše ruski ujetnik Fr. Kete in naznanja, da se je v raznih bolnišnicah in taboriščih sešel z naslednjimi Slovenci: Alojzij Polh, Divača; Anton Oražem, Boršt; Ivan Žbogar, Banjšice; Iv. Kovačič, Sv. Lucija; Anton Šuligoj, Primorsko; Janko Kozman, Fr. Gašparin, Komen; Val. Urbančič, Radgona. Vsi pošiljajo pozdrave domačim in znancem.

Razne novice.

Naša cesarica povsod čislana. V nedeljo, dne 17. junija, je bila na Dunaju velika mladinska manifestacija v proslavo naši ljubljeni cesarici Ziti. V Senbrunu se je zbrala nižjeavstrijska dekliska mladina — okrog 10.000 deklic —, da se je poklonila vladarici. V sprevedu so bili tudi duhovniki, učiteljice in 400 pevk, ki so na posebnem odru pred cesarskim gradom spremljevanjem vojaške godbe prednašale slavnostno spevoigro. Ko se je prikazala cesarica s svojim številnim spremstvom, so zaorili pozdravni klici, ki se je zanj cesarica ljubeznivo zahvaljevala. Slavnostni nagovor je imel kardinal dr. Piffl. O slovesu se je ves spreved vrstil mimo cesarice skoraj tri četrt ure.

Taki so redki. V Studnem so praznovali 11. junija t. l. stoletnico ondotnega posestnika Antona Vebra. Slavljenec je bil rojen 11. junija 1817 na Unci. Domačini so ga počastili s tem, da so mu priredili podoknico. V cerkvi je bilo za hvalno opravilo, pri katerem je starši pristopil k sv. obhajilu. Tudi iz Postojne je došla deputacija, ki mu je častitala v imenu postojnske občine in izročila za vzdrževanje bel kolač. Stoletni godovnjak se še dobro počuti, le vid mu je opešal. Živi skromno in trezno. Sam se je izrazil, da nobenemu ne privoči take starosti.

Zvonovi. Po izjavi ministra za potniške boğočastje bodo pustili vsaki župniji cerkvi najmanjši zvon; zvonovi, ki imajo

umetniško in zgodovinsko vrednost pa ostanejo.

Nov kardinal. Metropolit Šepticki je že na nevtralnih tleh ter pride te dni (iz ruskega ujetništva) v domovino. Poročajo, da postane kardinal.

Prilike za pritožbe imajo sedaj poslanci dovolj, pa se je tudi pridno poslužujejo. — Ko je ob izbruhu vojske cvet našega naroda hitel pod zastave in doprinesel prve žrtve za skupno domovino, se je od gotovih strani jelo sumničenje proti Slovencem kar je imelo za posledico, da so oblastva iztikala po veleizdajalcih in vohunih. Vsled obrekovanja in natolcevanja je bilo več oseb pridržanih v zaporih, drugi so bili razkričani kot politično nezanesljivi. Veliko so trpeli tudi nekateri duhovniki osobito na slov. Štajerskem. Preiskave so dognale, da so bile vse obdolžitve povečini neutemeljene. Poslanec dr. Korošec je vložil s svojimi tovariši iz Jugoslovanskega kluba v parlamentu glede omenjenih dogodkov dobro utemeljeno interpelacijo.

Morilec dr. Friderik Adler, ki je bil absojen na smrt, bo pomiloščen in se mu smrtna kazen izpremeni v večletni zapor.

Na lahek način je zaslužila dunajska mestna občina v preteklem letu 12 milijonov kron. To veliko svoto je občini vrgla mestna elektrarna na Dunaju.

Loterije še ne bo konec. Igranje v loteriji bi država rada odpravila, a kaj, ko je loterijsko podjetje zanjo molzna krava. Poslanci so bili mnjenja, da se bo z uvedbo sedanje razredne loterije omejila številčna loterija, a doseglo se je uprav nasprotno. Lani in predlanskim so plačali ljudje 20 milijonov 135.551 K tega prostovoljnega davka, na staro (številčno) loterijo odpade skoraj 12 milijonov, drugo pa na razredno. Letos računajo, da bo vrgla stara loterija še vedno čez 12 milijonov. Kdo jih plača? . . .

Dopisi.

Gorensko. (Žalostne novice.) Mlada pridna gospodinja Rožič, mati štirih otročičev, je izgubila pamet, da so jo morali spraviti na Studenec in je le malo upanja, da bi ozdravela. Moža-očeta je v tistem času zadela ruska krogla do smrti — Dekle z Vrhpolju je z butaro na glavi potisnila voz, pri tem pa ji butara zdrkne čez glavo. Ostra veja se je vsadila nad škornjem v nogo ter jo je predrta daleč navzdol. Pri izdiranju se je les v mesu peclomil; zdravnik v Domžalah si ni upal rezati že močno otekle noge. Prepeljati so jo morali v Ljubljano. — Fantek iz Doba je zvečer nabrusil koso, podel, pa zraven z levo roko mahnil in roka je letala na tleh nad pestjo na kosi gladko odrezana; ponoči so morali z njim v Ljubljano. Vse to in več drugega pa v kratkem v majhnem okraju, kjer so sicer nesreče redke.

Pri vsej sili in obilnosti dela — koliko zamude zavoljo nesreč, koliko bolezni, ker se ljudje preženo in presilijo! Kdo naj sešteje in popiše vse nesreče v deželi, Avstriji, po svetu! Pa vendar takka zaljubljenost in zatelebanost v ta tužni, z bridkostjo napojeni in prenasičeni svet še pri večini ljudi, celo tistih, ki jim njih vera in Cerkev hočeta pomagati iz solzne doline gor v srečno domovino! Menda nam Bog le ni še dosti zagrenil sveta, da bi mu v srcu slovo dali in se z dušo k nebesom obrnili? Vera nas uči, naj sveta, časnega življenja, časnih dobrot ne stavljamo na prvo mesto. Svet je sedaj menda tepen, da se raje odklenemo namesto sveta — Kristusa in Cerkev, namesto malovredne-

ga minljivega, raje večnega življenja in pripomočkov za zveličanje, zlasti milega Srca usmiljenega Zveličarja. Potožiti se sme. A z nevoljnimi godrnjanjem in kljubovanjem pri Bogu ne opravimo nič. Le s ponižanjem in pokoro ga moremo omečiti in si njegovo milost nakloniti. Namesto tožiti, da je hudega že dosti, recimo raje: Bog je naš Oče, pa ne b e s k i nam hoče biti, ne zemeljski oče, v nebesa nas kliče in vabi, ker noče, da bi nam na zemlji dopadlo; zemljo nam hoče pristuditi, da bi lažje srce od nje odtrgali in po nebeški domovini hrepeneili.

Vrhpolje pri Kamniku. Dne 3. junija je umrla na Vrhpolju pri Kamniku vzor-žena in mati, Marija Škofic, katere največja skrb življenja je bila posvečena strogo krščanski vzgoji enajsterih še živčih otrok. Poleg mnogih stanovskih skrbi je imela pokojnica vedno odprto srce in roke pomoči potrebnim, marsikak revež in dijak se gotovo hvaležno spominja njene gostoljubne hiše. Bolehala je štiri mesece, trpela je Bogu vdano. Le eno srčno željo je še imela, da bi se enkrat videla sicer tri na vojni se nahajajoče sinove junake, ki jih je še v zadnjih trenutkih življenja klicala. Toda ni ji bilo dano. Brzojavno obveščeni o prerani smrti drage mamicе so prihitali sinovi na pogreb. Bog jih tolaži ob njenem grobu, pokojni pa bodi najboljši plačnik.

S Koroškega. Tukaj imamo tako sušo, da vse že vpije za dežjem, pa precej se tudi moli v ta namen. Da bi pa kdo srce izpreobrnil in trkal na presv. Srce s kakim zadoščanjem, posebno ob njegovem prazniku, tega se še skoraj nihče ne spomni ne; to je gotovo nova žalitev božjega Srca. Zato tudi ni uslišanja. Hudobija človeška in mrzlota je strašna; človek, ki ima količkaj spoznanja, je primoran reči, da Bog mora tepsti in bo moral še hujše. Molijo še — z ustni — v govoricah se pa še od tistih čujejo norčije. Pri nas duhovno življenje pač zmiraj bolj poje, kar je najžalostnejše, posebno pa v teh hudih časih, ko je toliko priložnosti da zase in za bližnjega kaj dobrega storimo.

Mar. družbenica.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Kdaj bo naš denar več vreden? Povsod govorijo, kako slaba je naša valuta, kako malo vrednosti ima naš denar, in vendar hočejo še na tujem vsi le v kronah, ne v tujem denarju plačani biti. Če naročijo na Nemškem kalijevo sol ter hočeš plačati v markah, ti precej sporočijo, da imajo kje v Avstriji svojega zastopnika; njemu se plača, toda ne v markah, temveč v avstrijskih kronah. Pred vojsko so bile knjigam, ki so izšle na Nemškem, že naprej določene cene v markah in kronah. Zdaj je vrednost kron na knjigah izginila, vse se računa v markah, plačujejo v kronah. Še knjige, ki se na Avstrijskem natisnejo, se v markah ponujajo in s kronami plačujejo. Odkod ta čudni pojav? Ti ljudje imajo prav velik

dobiček pri menjavi denarja. Odkar se je ustanovila centrala za menjavo tujega denarja, je postalo še precej hujše. — Za nas je to važen opomin. Čim manj bomo kupovali na tujem, tem lažje bomo izhajali in pred bo imel naš denar boljšo veljavo. Zdaj vidimo, da se da tudi brez kave in čaja, brez vseh onih nepotrebnih reči, za katere so milijoni šli v tuje dežele, vendar živeti. Povzdigniti bo treba domače gospodarstvo, da bomo izhajali z lastnimi pridelki. Poglejmo modno blago. Kdo je pred vojsko maral ono staro kramo? Zdaj je vse prav prišlo. Mesto kave in čaja pijte mleko, mesto ruma, piva in žganja uživajte sadje, pa bo drugače z našim zdravjem!

Usodna napaka. Nemci pravijo, da je bila ona neumestna vladna odredba, po kateri so zgodnji krompir do 1. septembra skoro trikrat dražje plačevali, kakor poznega, glavni vzrok, da je letos tako krompirja manjkalo. Kmetje so spoznali, da bodo dobili veliko več za krompir, če ga zgodaj izkopljejo in prodajo, četudi ga je precej manj. Kopali so torej naglo, da bi si zagotovili boljše cene. Tega krompirja je bilo malo in še ta nedozoreli krompir je kmalu segnil. Na ta način se je izgubilo na milijone stotov krompirja. Kakor se kaže, se bo napravila letos ista napaka. Ker po mestih tako primanjkuje krompirja, so postavili za zgodnji krompir prav visoke cene, da bi ga kmetje rajši pripeljali. — Ko bi se izkopal in prodajal res le popolno dozoreli krompir, bi bilo to prav. Če se pa zaradi višje cene koplje nedorasli krompir, je pa tako ravnanje zelo nespametno. Določiti bi bilo treba nasprotno za zgodnji krompir nižje cene, za pozni pa višje. Zdaj poleti ne bo posebne lakote. Če se pa zdaj malo potrpi, nam bo tem bolj gotovo pozneje zadostoval domači pridelek. — Zgodnji krompir se zdaj lahko prosto prodaja.

Rešitev iz Romunije . . . Vedno bolj je očitno, da smo prebili letošnjo pomlad le z dovozom romunskega žita. Nekatere dni so na Romunskem naložili čez 3000 vagonov žita, seveda ne samo na železniške vagonne, ampak na tovorne ladje, katere so žito po Donavi gor vlekli. Dve tretjini vsega žita se je izpeljalo na ladjah, ena tretjina po železnici.

V enem dnevu naloženo žito bi zadostovalo 100 milijonom ljudi za hrano na dan. Letos je v Romuniji obdelanega 90 do 95 odstotkov vsega rodovitnega sveta. Iz Berlina se poroča, kar je malo čudno, ko smo mi precej bliže Romuniji, da je stanje polja izmed vseh 14 okrajev: v enem prav dobro, v dveh dobro, v dveh srednje, v štirih malo slabo, v petih slabo. Strn je povsod srednje dobra. Pomladni nasadi so pa slabi, ker ni bilo dolgo dežja. V zadnjem času je dež prav dobro namočil. Pričakujejo srednje letine.

Suša je veliko škode napravila tudi na Koroškem. Od konca aprila do 10. junija niso imeli dežja. Največ so trpeli travniki. V večini dežele bo prva košnja prav slaba. Najbolj so prizadeti okraji: Velikovec, Celovec, št. Vid, Beljak in Špital. Zdaj jih skrbi, kako bodo živino preredili. Težjo živino je vojaštvo pobralo, mlade so pa hlevi polni. So še srečni ljudje gori na Koroškem, kjer so jim mlado živino pustili.

Pri nas so tudi mlado živino precej porabljali. Dne 10. junija jim je dež slednjic dobro namočil. Najbrž si bodo zdaj pomladni nasadi, ki so vsled suše veliko trpeli, hitro pomagali. — Huda suša je napravila po naših krajih pri pomladnih rastlinah veliko škode. Fižol se je po nekaterih krajih skoro čisto posušil, pesa ne more rasti, krompir je na slabo pognojnih njivah zelo slab. Če ne bo kmalu obilnega dežja, se nam je bati pomanjkanja. Strn tudi tare suša. Na pešeni zemlji in hriboviti legi je zrnje prav dobro. Splošno se pa s strnjo pohvalijo. Tudi trta zelo lepo kaže. Cena vinu bo najbrž še precej višja, kakor lani.

Dunajska vnovčevalnica je imela lani 184.905.125-25 K prometa in 809344-56 K čistega dobička. 734.344-56 K je dala poljedelskemu ministrstvu na razpolago.

Dvojna cena za meso. V nekaterih krajih so vpeljala glavarstva dvojno ceno za meso: prva vrsta je precej dražja, druga vrsta precej nižja. Mesa povsod precej

hovanje jagod in sadja, ki naglo odpade in segnije. Prošnja, katero potrdi županstvo, se vložijo pri domačem glavarstvu. Znano je, da se sadje v sladkorju celo leto dobro ohrani. Zlasti za bolnike je to prav dobra hrana. Lani so dovolili za družino 3 oseb 3 kg, za 4 osebe 5 kg, za 5 oseb 6 kg. Povedati bi bilo treba, koliko je sadja, koliko se ga bo vkuhalo in koliko je oseb. Na Nemškem so dovolili za vsako osebo pol kilograma. Pri nas ga bo letos veliko manj. Na vsak način pa vložite prošnje. Čim več se dobi, boljše je.

Boljše nam kot nasprotnikom. V Ameriki je pšenica zopet dražja. Pravijo, da je bo le 70 odstotkov navadne letine. Mogoče še tam nastane večje pomanjkanje, če bodo večje število moških k vojakom poklicali. Kakor se kaže, bodo kmalu tudi sovražniki vpeljali karte na živila, ker jim hrane že primanjkuje. Nazadnje bomo mi z žitom bolje založeni, kot naši sovražniki, ker obdelujemo poleg svojega sveta tudi

od te cene odbiti. V slučaju, da se oddajnik in komisijonar glede višine odbitka ne moreta zediniti, odloča o tem po zaslusbi izvedenca dotično okrajno sodišče. Po razsodbi tega sodišča je dovoljen priziv na višjo instanco v teku osmih dni; proti razsodbi slednjega pa ni priziva. Sodna pravda seveda oddajnika ne odveže dolžnosti naročene oddaje. Plačilo sodnih stroškov določi in naloži sodišče. Gorenje cene velja za seno ali slamo doma v shrambi pridelovalcu. Ako ta seno ali slamo stlači, sme zahtevati pri 10 kg 1 K 60 vin. doplačila, pri čemer pa niso všteti stroški za žico in druga povezila. Zrezano blago (rezanica) se mora plačevati po 2 K pri 100 kg več. Za dovoz plača prevzemnik pri 100 kg 1 K, ako je znašala razdalja do 5 km, 1 K 70 vin. pri razdalji do 10 km in 2 K pri razdalji nad 10 km. Uvodoma določene cene veljajo kot prevzemne cene za blago letine 1917, za blago iz prejšnjih letin pa kot maksimalne cene.

Rekviriranje živine. Vsled predloga poslanca Roškarja je izvolil Jugoslovanski klub poseben odbor, čigar naloga je, z vso odločnostjo zavzeti se za kmečke interese pri rekviziciji živine. V odbor so bili soglasno izvoljeni poslanci Brenčič, Laginja, Roškar, Sesardić in Šusteršič. Ta odbor je izvolil svojim predsednikom poslanca dr. Š u s t e r š i č a in bo svoje delovanje takoj začel, ko bo ustanovljena nova vlada.

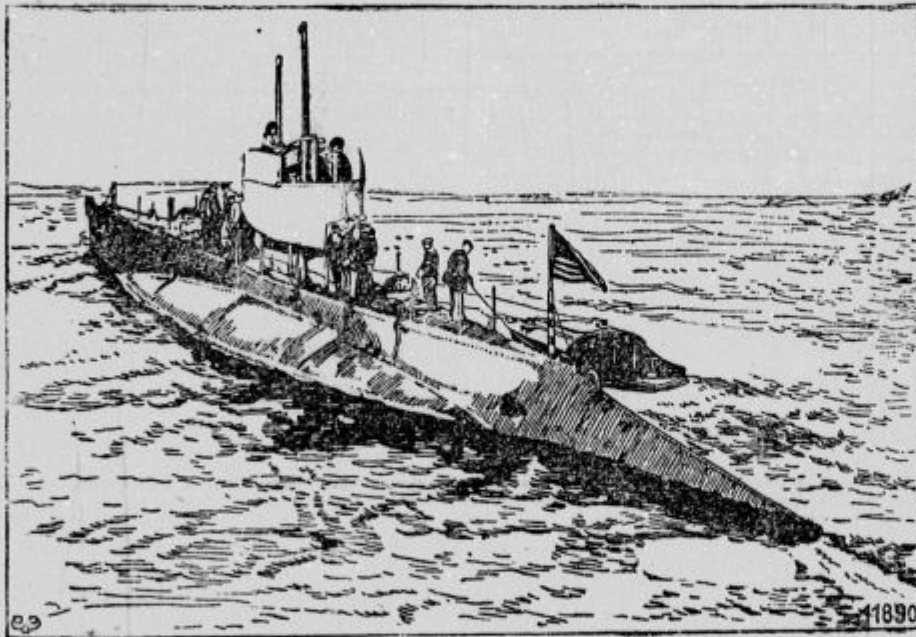
Podorati so morali vsled suše marsikje na Stajerskem turščico in krompir. Ko pomoči dež, bodo se ali ajdo, proso, repo. Ajda bo letos velikanske važnosti za ljudsko prehrano.

Javorjev in brezov sladkor.

Nekdo svetuje v »Reichspošti«, da bi skušali zopet dobivati sladkor iz javorjevega soka. Ko bi bili prišli pri vladi na to misel, bi imeli posestniki javorjev svoj sladkor za vkuhanje sadja že doma. Pomladi leta 1918. je treba misliti na to. Sladkor dobimo lahko tudi iz brezovega soka. Avstrija ima dovolj tega drevja in kakor je izračunil profesor Wolisch, bi dobila iz soka toliko sladkorja, da bi pokrila vse potrebe svojih prebivalcev.

Pred sto leti, ko je nastalo pomanjkanje vsled kontinentalne zapore in ko niso še poznali pesinega sladkorja, so poskušali pomagati si z javorjevim. Napoleonov ukaz, da se mora nadomeščati z domačim vse, kar je prihajalo iz inozemstva, je vzpodbujal ljudi k delu. Turjaški gozdarski mojster je izračunil leta 1810., da je v Avstriji 42 milijona javorjev. Javor da 50 do 150 litrov soka, iz te količine se dobi 12 do 30 kg sladkorja. Drevo se navrta pomladi. Pri previdnem ravnanju se navrta drevo lahko nekaj let zaporedoma. V severni Ameriki so dobivali domačini javorjev sladkor že dolgo pred prihodom Evropejcev.

Za letos je prekasno. Drugo pomlad naj bi skrbela država in posameznik, da dobimo namesto saharina, ki nima nikake realne vrednosti, tečen in zdrav javorjev in brezov sladkor.

Ameriški podmorski čoln.

primanjkuje. Kjer ni drugih živil, sežejo ljudje po mesu. Reveži so povpraševali po mesu druge vrste, da bi bilo malo cenejše. Razložek v ceni je opravičen. Najpred se loči meso izpitane vola od kake stare živine. Razložek je pa tudi pri mesu iste živine. Zadnji del in hrbet sta vedno več vredna, kakor sprednji del ali vrat. Mesarji so pa imeli vedno le prvovrstno meso. Če je zaklal še tako slabo staro kravo, vse meso je bilo in se je prodalo kot prvovrstno. Mesar si je mislil: »To bi bil neumen, ko bi poceni prodajal, ko lahko vsega dobro v denar spravim.« Najboljše bo torej, če povsod odpravijo dvojne cene ali pa strogo določijo, da morajo gotovi deli imeti nižjo ceno.

Sladkor za vkuhanje sadja. Ministrstvo za prehrano je vendar dovolilo za vkuhanje sadja 550 vagonov sladkorja. Pravice dobiti nekaj tega sladkorja imajo kmetje, posestniki vrtov, župnišča in šole. Ozirali se bodo posebno na prošnje za vku-

rodovitno zemljo na Srbskem, Romunskem in Poljskem. Za ajdo ne bo fosfata. Pri nas ni fosforita, tistega kamna, iz katerega se dela fosfat, od drugod se pa ne more uvažati. Najbrž še par let po vojski ne bo tega gnojila, ker se bo prostor na ladjah rabil za druge stvari, katere se po mnenju tistih, ki imajo z njimi razpolagati, še bolj potrebujejo kakor fosfat.

Prevzemne cene za seno in slamo. — Urad za ljudsko prehrano določa prevzemne cene za seno in slamo kakor sledi: Seno, otava in poabno, kakor tudi detelja in lucerna 17 K, ržena s cepci omlačena slama 10 K, druga slama (razen grahove in koruzne) 8 K, vsaka druga vrste slama 6 K. Te cene so določene za 100 kg zdravega, suhega, snažnega in neskvarenega blaga. Ako kakovost ne ustreza predpisom, je komisijonar upravičen primeren del

Slike in črtice z bojišč.

Telovo — na bojišču. Na praznik svetega Reš. Telesa leta 1917. so se mi vrivale v spomin na bojišču v Karpatih sledeče misli. V duhu sem se zamislil na dom. V duhu vidim visoke mlaje, z zelenjem in cvetjem okrašene oltarje, osnažene hiše, goreče sveče na oknih, ubrano zvonjenje; poleg mene se vije slavnostna procesija...

Kdaj bom zopet tako srečen da uživam vse to doma? — Bog zna...

Danes sem dobil povelje, da poneseš s tovornim konjem potrebni material na fronto, kjer postavljajo novo telefonsko črto. Stopala sva z brhkim konjičem večinoma po gozdu, kjer stoji mogočne smreke in stoletne hukve. Močno gromenje topov, krepke salve strojnih in navadnih pušk se razlegajo po neizmernih karpatških pustinjah. Tam nekje od one strani se doma. — Tako sem praznoval ta dan, ki spremlja junake v boj. Iz stotero junaških prs odmeva krepka pesem, koje glasovi se izgublajo daleč tam na koncu Karpatov. No, sem si mislil: močni mlaji so postavljeni, petje, godba, streljanje, obhodi kakor bi imeli procesijo! Vse to je tukaj in Bog je povsod. Vzdihnil sem, naj bi bilo i to na čast božjo in pristrčno počastil Ustanovitelja presv. Zakramenta ljubezni: »O ljubi Jezus, daj vsem ljudem spoznanje, da je le v krščanski ljubezni vir svetnega miru. Ko bodo vsi ljudje izpolnjevali Gospodovo zapoved ljubezni, takrat bomo spet srečni in veseli obhajali praznik presv. Reš. Telesa doma. — Tako sem praznoval ta dan, ki mi je vzbujal mnogo lepih spominov na prejšnje dni v dobi miru.

Pozdravljam predrage domače, moje vojaške tovariše in naročnike »Domoljuba«. Franc Stupica, vojak pri gorskem telefonu.

Junaštva Kranjcev.

Ker dobivamo po zaslugi našega dobrega vojnega kurata gosp. Gogala Vaš zelo priljubljeni časopis redno, a skoro nikdar ne beremo o junaških činih naših fantov pri domačem pešpolku »Cesarjevič«, si dovolimo priobčiti nekaj slik iz zadnjega italijanskega naskoka na postojanko železnega pešpolka.

Narednik Emil Klobčaver pri 3. stotnici, znan Ljubljančan, katerega prsi diči zlata kolajna za hrabrost, je po 16 ur trajajočem bobnečem ognju z drznim izpadom svojega oddelka iz lastnih kritij preprečil napad italijanske pehote, ujel 41 mož, ulepnil dve strojni puški ter pobil z ročnimi granatami nad 60 sovražnikov. Vračajoč se od izpada zapazi, da je njegov sosednji vod strojnih pušk pod poveljstvom narednika Podbevška v nevarnosti, da ga sovražnik obkoli. S hitrim sunkom v bok prepodi sovražnika in zopet ujame 12 mož. Za hrabri čin je predlagan v zaslužno odlikovanje.

Prav tako hrabrega se je izkazal narednik Pavel Tanko, kateremu je bil dodeljen narednik Martin Ule, oba od oddelka strojnih pušk. Imela sta službo poljske straže pred našimi postojankami. Ker ju je sovražnik iznenadil z artiljerijskim ognjem in metalci min ter jima odrezal povratek v naše postojanke, smo ju imeli

skoraj za izgubljena. Toda zvečer ob 11. uri, ko je začel sovražnik napadati s pehoto, smo v svoje začudenje zaslišali smrtonosen glas strojnih pušk, katerim sta poveljevala naša junaka. Prisilila sta sovražnika, da je razdelil svoje močne sile in se je tako razcepil napad na naši dve sosednji stotnici, in sicer na četrto in peto, ki sta razcepljenega sovražnika z lahkoto odbili in ga skoro popolnoma uničili. Vrnila sta se oba z nepoškodovanima strojnicama puškama v lastne postojanke, kjer smo ju z velikim veseljem sprejeli. Žalibog je pri drugem napadu zadela sovražna krogla narednika Uleta v glavo in ga ranila. S težkim srcem smo se ločili od junaškega tovariša. Tanko in Ule sta predlagana za odlikovanje.

Omenili bi še računskega podčastnika strojnih pušk Alfonza Meveca, ki je vkljub silnemu zapornemu ognju sovražnika donasal redno živež in pijačo v prvi črti borečim se junakom; za svojo požrtvovalnost je pravtako predlagan v odlikovanje.

Zaključujemo z iskrenim pozdravom vsem bralcem in bralkam »Domoljuba«: Karel Drolc, orožni mojster; Franc Remec, službujoči narednik; Alojzij Škerjanec, četovodja; Silvo Verderber, četovodja; Leopold Avsec, Ivan Rihar, korporala — vsi pri oddelku strojnih pušk, pešpolka »Cesarjevič«.

Listek

Zvonarjeva hči.

(Povest. — Spisala E. Miller. — Priredil Fr. Steržaj.)

(Dalje.)

Rozika pa se je zopet in zopet vpraševala s treznim razumom: »Česa mi pravzaprav manjka do sreče? Saj sem vendar vedno vedela, da je Henrik luteran, pa si sedaj kar naenkrat domišljam, da je to nesreča.« Resno si je prigovarjala: »Ne smem vzeti vsega tako hudo; to so malenkosti, — če ne bom uničila srečo sebi in njemu. Na Boga bom zaupala in se premo govala. On vidi moje dobro voljo, pa bo naredil, da bo vse prav.«

Razlagala si je rek: »Ti stori svoje in Bog bo tudi svoje napravil,« po svojih željah.

Katoliška kri, podedovana po starših in prastarših, od dedov pred komaj dvesto leti obvarovana v najtežavnejših verskih bojih, je zahtevala svojo pravico, vpila po edinosti z njim, ki ji je najbližji, z možem, ki je bila z njim pred oltarjem združena za celo življenje. Rozika je začela paziti nase. Če so prihajale težke misli, se je hitro lotila dela ali pa je začela prepevati kako staro, lepo pesem.

Pri hiši ni nihče vedel, kaj se godi v notranjosti mlade žene. Možje so tičali pri delu in niso imeli časa razmišljati o čem drugem.

Henrik je ustrezal svoji ženi v vsem, kar je razbral v njenih očeh. In to je Reziko še bolj žalostilo, zakaj vedno in ved-

no je vsplavala na površje hrepenenja polna misel:

»Ko bi bil le katoliški, kako lepo bi živela!« Prikrivala je možu vse svoje duševne boje; kar se ji je docela posrečilo.

Še pred adventom je obhajal Jožef svoje ženitovanje z Anico. Zgornje nadstropje obširne hiše jima je oče določil v stanovanje. Zgoraj in spodaj se je vse svetilo snažnosti. Oče Rudnik je bil zadovoljen, da je odložil vse te skrbi in se lahko v svoji sobici veselil počitka in denarja. Katoliška sneha je bila majhna, vesela osebnica, ki je zagrabila življenje zmirom na najboljši strani. Še nikoli do danes ni občutila, da še lahko pridejo motne ure, ki lahko zbežajo in prestrašijo človeka.

Vsi so ljubili mlado ženico vsled njene živahnosti. Mir in veselje je vladalo po vsej hiši.

11. Pri delu.

V zvonarni se je pričelo skrivnostno delovanje. Stari Rudnik je razodel sinu in zetu račune rajnega učenika in začel so vsi trije mešati in oblikovati. Za poskušnjo hčejo vliiti mal zvonec. Mojster Rudnik, čegar vodstvu sta oba prepustila livarno, je dejal:

»Če bo iz zvona kaj, ga o priliki prodamo, ali pa ga za reklamo obesimo nad glavnim vhodom v livarno; — če pa ne bo nič, bomo potrpežljivo škodo, kakor je navadno pri prvih poizkusih, ko si človek misli, da bo kaj, pa ni nič.«

»Poguma ne bomo takoj izgubili,« — je pripomnil sin, »saj smo pri prejšnjih mojstrih, kjer sem se učil, delali prav tako in mojster Gert de Won v Amsterdamu, kjer sem bil nazadnje, je s tem postal najslavnejši livar.«

Henrik pa je oblikoval v jami za vlivanje. Zamislil se je na novo obliko pri takoiimenovanem zvonovem zrnu. Po učeniškem mnenju bi to zrno ne smelo biti tako topo, ampak lahkotno vpojneno od vrha do roba. To bo koristilo zvoku, je omenjala pripomba na modrem zvezku z računi.

Več kot stokrat se je začul med njimi vzklik:

»To je bil mož. Kako je prišel na to misel? Zakaj nismo sami prišli do tega?«

In na to je sledil odgovor sivolasega mojstra:

»Temu je bilo ravno dano.«

Vsi trije so govorili med zanimivim delom z velikim spoštovanjem o učenem in vendar tako skromnem možu, ki mu neizprosna smrt ni dovolila, da bi bil videl in užival svoje življensko delo.

Mojster Rudnik je zahteval od obeh:

»Če bi sam ne dočakal, da bi bilo delo dovršeno, potem je vajina stroga dolžnost, postaviti skromnemu učenjaku nagrobni spomenik, kakor ga nima nihče daleč na okoli in vklesati na njem: »Iznašel je čudovito zvonečo zmes zvonovine in dal zvonu obliko, ki daleč presega vse sedanje po lepoti in glasu; imenovali pa so ga »čudaškega učenika«. Tako naj bo napisano.«

In zraven je še pripomnil:

»Ta napis sem tudi zapisal v modri zvezček, da ga nihče ne pozabi.«

Sin in zet sta ugovarjala besedi »čudaški učenik«, toda stari mojster je dejal:

»Vedno je bilo tako, da ljudje velike duhove, ki hodijo svoja pota, zaničujejo in se norčujejo iz njih. Ta napis bodi v pouk poznejšim rodovom.«

Medtem, ko je to govoril, je nesel čisto kepo rdečega bakra v peč in Jože je odtehtal potrebno množino očiščenega, srebrnobelega cina zraven. Za delo so prijeli vsi trije s svojimi krepkimi, zdravimi rokami; skupno so se osrčevali v boju z zemeljskimi zakladi. Molk je vladal med delom v zvonarni, le tupatam potrebno vprašanje, vzklik, nakar je sledila medsebojna pomoč. Drug drugemu so pomagali pri delu na skrivnosti novega, lepega namena. Stari Rudnik je oblikoval lepe gotške črke iz voska za napis in jih pritrdil na ilovnato zvonovo obliko.

»Kaj pa pisariš?« ga je vprašal sin in pogledal radovedno v jamo.

»Saj boš bral, ko bo gotovo,« mu je odgovoril oče na kratko.

Cela dva dni je trpelo to skrivnostno delo. Niti novi pomočnik in ne učenec nista smela ta čas vstopiti v livarno.

Delala sta v sosednjem prostoru na novi brizgalnici. Prav dobro sta vedela, da obstoji delo onih treh v skrivnostih, ki so bile znane samo mojstrovim sorodnikom. Bila je pa tudi stroga cehovska prepoved in huda kazen, če se je kdo hotel uriniti v te skrivnosti. Zato se jima ta ločitev od onih treh ni zdela nič nenavadnega ter sta se prizadevala do večera iznenaditi mojstra z dovršeno brizgalnico.

(Dalje.)

Tedenska pratika.

Petek, 29. junija: Sv. Peter in Pavel, prva-ka apostolov.

Sobota, 30. junija: Spomin sv. Pavla.
— Sv. Oton, spozn. — Sv. Emilijana, dev. — Sv. Lucina.

Nedelja, 1. julija: Spomin presv. Krví.
Evang. o farizejski pravičnosti. — Sv. Julij, papež.

Ponedeljek, 2. julija: Obiskovanje Marije Device.

Torek, 3. julija: Sv. Oton, škof, apostel Pomerjancev. — Sv. Bertram.

Sreda, 4. julija: Sv. Urh, škof († 973.) — Sv. Prokop, češki patron († 1053.) — Sv. Berta, dev. — Sv. Teodor.

Četrtek 5. julija: Sv. brata Ciril in Metod, slovanska apostola, deželna varuha na Moravskem. — Sv. Anton Zaharija, spozn. († 1539.)

Solnce vzhaja ob 4. uri 5 minut, zahaja ob 8. uri 2 minuti.

Lua: Ščip 4. jul. ob tri četrt na 11 zvečer.

Prvak apostolov.

Sv. Petra je izbral Zveličar za poglavarja sv. Cerkve:

1. Nobenemu drugemu ni izpremenil imena, kakor Simonu, ter ga imenoval »skala« (Peter), obenem pa mu je s tem izročil milost, ki je s to besedo označena, da je namreč postal temelj katoliške Cerkve.

2. V sv. pismu najdemo njegovo ime vedno na prvem mestu, ne zaradi starosti (brat Andrej je bil starejši), ampak zaradi prednosti.

3. Samo njemu je izročil Jezus ključ (oblast) nebeškega kraljestva na zemlji; zanj je molil, »da ne jenja njegova vera in da bi potrdil svoje tovariše v veri«.

4. Sv. Petru je Zveličar najprej umil noge; njemu je pred vsemi drugimi razodel svoje božanstvo.

5. Sv. Petru je Jezus naročil: »Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce!« (t. j. vernike in apostole).

6. Peter je prvi pridigoval judom evangelijski; zanj je molila vsa verska občina, ko je bil v ječi.

7. Sv. Peter je vodil prvi cerkveni zbor v Jeruzalemu.

Na Janikulu v Rimu je bil prvi poglavar sv. Cerkve križan in sicer z glavo navzdol, ker se ni smatral za vrednega, da bi bil svojemu božjemu Učeniku enak.

Sloveča bazilika sv. Petra v Rimu je njegov nagrobni spomenik. Tja roma vsako leto na milijone pobožnih vernikov, dočim je ime onega kruteža, ki ga je dal križati — cesar Nero — pozabljeno.

Oj to nesrečno kajenje!

(I. Glej »Domoljub« št. 6.)

II.

Da, navada je železna srajca! — Kakor bi se vragu zapisal, te ne izpusti več iz krempljev, pa bodi, da se že navadiš pijančevati, igrati, kaditi ali kar je že takih neumnost! — Nekdanjemu sovražniku tobakovega dima je sedaj cigareta prva stvar zjutraj, da si z njo puščobo iz ust prežene, in zvečer spet ne more zaspati, dokler se s cigareto ne omami in uspava! Po jedi mora seve tudi cigareta biti za boljšo prebavo in zabelo (saj druge tako nil). Ako mi je dolgčas, ga skrajša cigareta, v žalosti mi je tolažba, in veselje tudi ni popolno, če manjka svalčice. Niti pijača mi ne tekne, če se ne zakadi. — V nevarnostih in čakanju smrti v strelskih jarkih mi je umirila razdražene in razburjene živce in če pišem, mi tudi nobena pametna misel ne pade v glavo, če ni čelo zavito v tobakov dim. Torej: tobak je navsezadnje vendarle — potrebno zlo na svetu!

Da, posebno v vojni, v bojih in strelskih jarkih je svalčica velikanskega pomena in ob takih prilikah mi ni bilo žal, da sem se je tudi jaz navadil; saj je tudi redek vojak dandanes, ki bi ne kadil, če že ne cigarete — ki pa je vendarle vsakemu najljubša, — pa pipo pali ali si zabaše v usta tobakove trave. Kaj bi pa počel človek brez tobaka v strelskem jarku, ko mora večkrat noč in dan čepeti na enem in istem mestu ter čakati, kdaj prileti kaka »težka«, njemu namenjena. Tudi pri najsrečnejših grozno trpijo živci, kri burno razsaja po žilah in srce tolče, kot bi hotelo skočiti iz prsi... Tedaj je cigareta ali pa pipa dobrodošla pomoč: miri uboge živce, in človek se raztrese z njo, da lažje prenaša grozno čakanje smrti. Par slučajev!

Bilo je predlanskim na Oslavju. Jaz in moj tovariš sva morala na povelje stotniškega poveljnika pri belem dnevu, ob treh popoldne, zlesti iz svojih lukenj, da pregledava sprednje strelske jarke. To pač ni bila šala, kajti Italijan je s Števerjana, mnogo višjega hriba, opazil miško, če bi se drznila pokazati iz svojega zatišja. Seveda je opazil tudi naju, ker so bili zvezni jarki vsi sestreljeni in sva morala tekati kar po vrhu! — To ti je nastala muzika! Menda so se svi topovi, vseh kalibrov, kar jih je le polentar gori imel, obrnili na najino malenkost, da bi nama upihnilo lučko življenja, ki je takrat že bore malo brlela. Lah je namreč grozno razsiral municijo in streljal tudi na posamezne ljudi. V naglici se stisneva v neko razstreljeno kritje kot miški, ki se skrijeta pred mačko, ter čakava.

kđaj se polentarju jeza poleže. Granate in mine so bruhale krog naju, da sva bila že bolj na onem svetu kot na tem. Kaj naj počneva do večera, ker prej ni kazalo priti iz zatišja. Sicer ni bilo notri prav nič bolj varno, kot na vrhu, a pokazati se ne bi bilo modro, ker bi Lah od jeze, da naju ne more dobiti na piko, še bolj rohnel. — Na srečo je moj tovariš imel ravno prejšnji dan od dobre roke poslano škatljo cigaret; teh sva se lotila, da se malo raztreseva. Kadila sva kot za stavo. Brez odmora! Ko se je prva spremenila v prah in pepel, sva si kar ž njo prižgala drugo. Kadilo se je kot v fabriki, pa saj dim naju ni mogel izdati, ker je bil ves hrib zavil v granatni dim, da je solnce temnelo. — Enkrat jo ena priroma naravnost pred vhod najinega brloga. — Stala sta tam dva hrastova, debela stebra; na prvega sem imel naslonjeno glavo, v drugega poleg pa ti prileti kot jajce debel granatni kos, da se je les zlomil kot bilka. Če bi bil priletel v prvega, ki mi je služil za zglavje, bi bil to že dobra porcija za mojo butico! — V takih razmerah so seve urice tekle kot večnost; vendar sva le srečno dočakala, da se je zmračilo. A z dnevom vred je izginila tudi poslednja cigareta iz škatlje in za vse sva porabila — le eno užigalico! Kaj bi bila ta grozni popoldan počela brez te tolažbe?!
(Dalje.) Vide.

To in ono.

Leseni podplati.

Po kamnem tlaku čuješ: klop, klop, klop!
To elegantne niso baš stopinje,
a šetajo tam gospodične fine!
Premnoga nekđaj rajši skor bi v grob,
kot v cokljah promenirat šla na cesto.
Kaj moda nova zdaj prišla je v mesto? —
Ne moda; — beda! In zato cokljati
začeli smo z lesenimi podplati!

Ni čuda! Saj smo v tretjem vojnem letu!
A čudo je, da ne odpro se svetu
oči, da bi spoznal, kam da cokljat!
Ni čuda, da nam slednjič usnja manjka,
da svet se ne zmodri, to je uganjka,
in klati med seboj se ne ponehal!
Saj če kaj časa bo še šlo tako,
nazadnje niti cokelj več ne bo.
Pa nič zato! Saj vedno sneg skopni,
potem pa lahko letamo bosil!

Vide.

Komu vojska koristi... Samo par slučajev:
Kreditni zavod (Dunaj) z dosedanjim akcijskim
kapitalom v znesku 170 milijonov kron je imel
lani 51 milijonov dobička. — Nižeavstrijska
ekskomptna družba 24 milijonov; škodove tovarne
45 milijonov. Tako velike družbe; male gredo za
njimi v večjih ali manjših razdaljah.

Naročilo otročičema — iz strelskega jarka. J. U.

Živela bosta mlada leta,
kdo ve, če morda brez očeta.
Bodita pridna in poštena:
to moja je naročba ena.

Ljubita mamico goreče,
srce ji lajšajta trpeče;
najdražji biser pač je mama,
zato naj draga bo še vama!

Noročba tretja pa je ta:
Nikdar ne zabita Boga,
da bo življenje vama srečno,
v nebesih pa plačilo večno!

Opičja ljubezen. Vojak Martin Debevo (Lir. 27, 2. stot.) daje dober svet vsem onim materam, ki so preveč zatelebane v svoje otroke, s tem-le zgleodom: Eden izmed mojih tovarišev je bil z menoj v neki hiši, pa vidi, kako je razvajen domači otrok. Neustraheno reče materi: »Mati. Vaš Lipek je pa prav poreden fant.« — Mati se pa ne zmeni za očitek, ampak pritise Lipka k sebi in reče: »Pa je vendar edina moja sreča!« Vojak ji odgovori: »Jaz vam svetujem, da to Vašo edino srečo za lase zgrabite!«

Kot prijatelj v slabih dneh in ob britkih urah bolečin se izkaže vedno Fellerjev zanesljiv, bol lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa-fluid«. Številni zdravniki ga priporočajo, nad stotisoč zahvalnic ga hvall kot zanesljivo domače sredstvo. Kar vsi hvalljo, ki so rabili, mora tudi Vam dobro deti. 12 steklenic pošlje franko za le 7 K 32 vin lekarnar E. V. Feller Stubica, Elsa trg št. 16 (Hrvatsko). Manjkati ga ne bi smelo v nobeni hiši, kajti v mnogih slučajih je zelo koristno, če je pri roki »Elsa-fluid«, dobro domače sredstvo. Fellerjeve odvajalne rabarbars kroglice z zn. »Elsa« 6 škatelj 5 K 57 v. (ft)

Za razvedrilo.

Kupčijski talent. Katehet: »Kakšno krivico so storili Jožefovi bsatje, ko so ga prodali?« — Mesarjev Korel: »Prepoceni so ga prodali!«

Nekaj posebnega. Odvetnik svoji ženi: »Pri veselici na korist »Rdečemu križu« bo tudi srečkajnje. Kaj naj pošlem za dobitke?« — Žena: »Eno tvojih pravd. Potlej bo vsaj ena dobljena!«

Značaj. Žena možu: »Ko sem bila tvoja nevesta, sem upala, da boš v zakonu nehal pijačevati, pa dosedaj se še nisi odvadil. Ali misliš zmeraj rdeč nos imeti?« — Mož: »Kajpak! Slab človek, ki barvo preminja.«

Najnovejše.

Člani bivšega Klam-Martiničevega kabineta so prejeli vsi visoka odlikovanja. Klam-Martinič, ki se mu je cesar v posebnem pisu toplo zahvalil, je obenem povišan za polkovnika. Imenovan bo baje za generalnega guvernerja Črnegore s sedežem v Cetinju.

Posvet v poljedelskem ministrstvu. Pretekli teden so bili poklicani vsi predsedniki kmetijskih družb na Dunaj. Imeli so posvet v poljedelskem ministrstvu pod predsedstvom sedanjega ministr. predsednika dr. Seidlerja. Predsednik Kranjske kmetijske družbe msgr. dr. L. a m p e je poročal o polčzaju kmetijstva in o centralah, zavračal neopravičene napade na kmečki stan, prisoval težave kmečkega del v vojnem času, opozarjal na stisko, ki grozi vsled suše in slabe letine, ter grajal razne vojnogospodarske centrale, ki so se v naglici naredbenim potom vrinile med producenta in konsumenta. Te centrale naj se preosnujejo v tem zmislu, da se postavijo na edino pravo zadržno podlago in zvežejo organizirano kmetijstvo z organizacijo konsumentov.

Vprašanja in odgovori.

H. M. — Sv. Jurij: Že dvakrat smo v »Domoljubu« razložili, da nam obsodbe radi navijanja cen pošlje sodišče in da smo jih po § 20 državnega tiskovnega zakona dolžni sprejeti in tiskati v listu. Ako bi tega ne storili, bi nam lahko list ustavili.

J. L. — Boršt: Dobro in trpežno kolo bo težko dobiti, ker manjka gumijevega ovoja. Trgovci sami kupujejo stara kolesa, ki so še v dobrem stanju. Poskusite na ta način tudi vi.

M. J. — Vojna pošta 439: O tem še osrednja vlada ni nič določila. Brez vojaštva država tudi po vojski ne bo; kako bo urejena služba, koliko časa bo trajala, o tem bo odločal državni zbor.

B. Štr. — Trojana: V tako zamotana vprašanja še odvetnik ne more poseči, če nima vseh pojasnil in podatkov, ki so potrebni. Ako je oče umrl brez oporoke, potem ne morete svojevolsjno razpolagati s kmetijo. Kako je pa sodišče razločilo? Ali je bila kmetija prepisana na mater? Nujnostni delež Vam bodo vsekako odločili, ali ne?

SKRIVALNICA.

Bilo je fletno v rednih še časih.
Hitel po zdravje je urno na jug
kdočkoli mogel v dnevih je pasjih,
če je bil debel ali presuh.
Danes pa vojska pot je zaprla;
lačni trebuh, žejna so grla.
Glej jo palačo! Tožno samuje,
tam ob obali morskimi tuguje.
Nič ni tam gostov, nič več življenja,
prazna brez godbe ob morju se spenja.
Le gospodinja še je ostala.
Nič se ne gane, trdna kot skala,
hodi ob morju, šeta v dvoranah.
Je-li zdaj zunaj, je-li v sobanah?

Književnost.

V prodajalni Kat. tisk. društva (preje Ničman) v Ljubljani se dobe (po 2 v., 100 komadov 1 K 50 v.) mali lističi z molitvijo za zedinjenje vzhodnih kristjanov s katoliško Cerkvijo. Založilo jih je apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Fellerjeve tek vzbujajoče, lagodno odvajajoče rabarbara kroglice z zn.

„ELSA-KROGLJICE“

odstranijo zaprtje.

6 škatljo poštino prosto 5 K 57 v. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 16. (Hrvatska.) Čez 100.000 zahvalnih pisem.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 20. junija: 45, 18, 52, 87, 5
Linc, 23. junija: 67, 25, 86, 54, 30.

Za sive lase se priporoča poraba Framy-mola, ki da trajno temno barvo tudi plavim ali sploh svitlim lasem. Preizkušeno neškodljivo sredstvo. Steklenica se dobi za K 2.70 v drožeriji Jana Grolich v Brnu št. 641 Moravsko. Ondi se dobi tudi „Rydyol“ — rožnata voda proti bledici na obrazu. Steklenica 2 K 55, po povzetju 55 vin. več.

Lišaje

garje, srbež, hraste in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 3.— dvojno - velik lonček K 5.50 Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 2.50.

Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki letarja H. Heier-a Paratol-Werke, Budapest VI.-10. Editsva u. 25. 1233

Naročajte „Slovenca“

Vam plačam ako Va-sih kurjih oces, brada-vio in trde kože tekem 3 dni s korenino, brez bolečin na odpravi RIA-BALSAM. Cena lončku z jamstvom in pisnom K 1.75, 3 lončki K 4.50, 6 lončkov K 7.50. Komeny Kaschau (Kassa), poštni predal 12 308 Ugarsko. 100.000 zahvalno.

GOBE

lepo posušene kupulim v vsaki množini po najvišji dnevni ceni V javi vrsti jurčke, potem lesičke, vrstke, medvedove tačke sploh vse vrste gon posušeni, ki jih poznate kot užitne. Vprašanja in naročila sprejema: Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjicah, štaj.

Vino

belo in rdeče od 56 litrov naprej in

kislo vodo

za brizganec in zdravilno namizno vodo od 25 steklenic naprej razpošilja A. OSHT, Guštanj, Koroško.

Čudovito šilo za šivanje le K 3.50

Nashe čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako ravno prešine vboje kot šivni stol. Najmanjša iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, lončko o črmo, kozubčasto, preproge, pogrinjala za vozove, kose, klobučevino, oviske za kolosa, vrče, platno in vsako drugo močeno bleso. Dobrota za roko-delce, kmate in vojake. Neobhodno potrebno za vsakegar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba. Jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena kompleta s klopčicem sukana, 4 kiznimi šivankami in porabnim navodilom K 3.50, 3 kosi K 10.— Pošilja po povzetju, (na boljšie proti predplačilu.) 1552 M. Svoboda, Cerna, III. 2, H essgasse 13-404.

Nikakega zobobola

več, nobenih noli brez spanja. „Fides“ lejša bol pri vseh zobeh kakor tudi pri najtrdozvrst. reumat. zobnih bolečinah, hjer so odrekli vsa sredstva. Pri reuspehu denar nazaj! Cena K 2.— s tube K 3.—, 6 tub K 8.— Nikake zobne priloge več. Svežino bele zobe dosežete s NIKIS z belo vodo. Takojšnji učink. Cena K 2, 3 stekel. K 6. REZERY, Kasebnu I. poš. pr. 12-2 180 Ugarsko.

Le 1 K 80 h

stane pri nas maliot aparat „Omega“, vel. silke 6x4 kompl. s malo opremo s natanč. navod. za začetnike. Aparat „Perfekt“, vel. 4 1/2 x 6 s motorn. steklom, dvojno kaseto, dobar objekt in malo opremo ter navodilom za začetnike le K 5. Zaklopna kamera „Gerud“ vel. 9x12; črna levsrtov s vsem potrebnim o-kovinasto kaseto in navodilom doler v zlogi le K 42; zaklopna omara za vosašto, za plučje in tilmo, žepna oblika vel. 4 1/2 x 6 le K 36; vel. 6 x 9 le K 42. Pošilja po povzetju. Poština K. Export „Perfekt“, Dunaj VII. Neustiftg. 137/140. 1362

»ASANOL« ima presenetljiv uspeh pri po-(zakon. varovan) končevanju zobarjev, ščurkov, mravel itd. 1 škatljico stane K 1. »St. Valentinov redilni prašek za prašiče je edino uspešen pri prebavi krme, zaradi tega izredno redi meso in toliščo. 1 zavoječek stane 1 krono. Po pošti se pošilja najmanj 6 zavojev. Naroča se pri razpošiljalnici: Josip Berdajs, Ljubljana, Zeljarska ulica 6. 1553

Kupujem stare, dobro ohranjene vrvi iz konopnine

po najvišji cenl. Cenjene ponudbe: A. Kalan, Škofja Loka, Trata.

MESTNA HRANILNICA V RADOVLJICI
KMETSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V RADOVLJICI
POSOJILNICA V RADOVLJICI
dove-ljuje si tem potom naznaniti, da bodo pričemanj z dnem 1. julija 1917 za stranke uradovale od 8. ure zjutraj do 2 ure popoldne razum v nedeljah praznikih, ter prosijo, da blagovoli P. T. občinstvo vzeti to na znanje.
Ravnateljstvo Mestne hranilnice in posojilnice v Radovljici.
Ravnateljstvo Kmetako hranilnice in posojilnice v Radovljici.
Ravnateljstvo Posojilnice v Radovljici.

1547

U VII 303/17

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnja v Ljubljani je razsodila o obtožbi javnega obtožitelja zoper Marijo Kraljič, rojeno dne 21. maja 1893 na Lipi, pristojne v Tomišelji, posestnika ženo v Lipah, št. 13, nezakazovano, radi prestopka po § 18 štev. 1 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916, št. 261 drž. zak., v navzočnosti Potrato kakor javnega obtožitelja, obdolženkinoga moža Ivana Kraljiča, po danes dognani glavni razpravi, po predlogu javnega obtožitelja, naj se obdolženka kaznuje, tako:

Obdolženka Marija Kraljič je kriva, da je začetkom marca 1917 v Lipah izrabljaje izredne razmere, povzročene po vojnem stanju, zahtevala za neobhodne reči namreč za en par 7 tednov starih prešičkov 200 K, torej očitno česmerne cene in je s tem zakrivila prestopok draženja po § 18 štev. 1 cesarske naredbe z dne 21. avgusta 1916, št. 261 drž. zak. ter se radi tega obsodi po § 18 štev. 1 citirane cesarske naredbe z uporabo § 266 na 5 dni zopora in na 50 K denarne globe, v slučaju neiztrljivosti pa na nadaljnih 5 dni zopora ter po § 389 k. p. r. v povračilo kazenskih stroškov. Sodbo je v smislu razsodbe c. kr. deželne kot vzklitne sodnie v Ljubljani z dne 31. maja 1917. BI XII 296.17 v znisilu § 23 imenovanega cesarskega ukaza objaviti enkrat v ljubljanskem tedniku „Domoljub“ in nabiti na občinski deski občine Tomišelji — na stroške obtoženke.

V Ljubljani, dne 19. junija 1917.

Dr. Kočevar mp.

Silke gobe, Erno in rdečo deteljo, kumino, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača sredstva, prazne vrste kakor tudi vse vrste izdelkov kupje SEVER & URBANIC, Ljubljana, Wollova ulica 12.

20—30 vagonov
zgodnjega krompirja
ter repe (maiske) lupi
c. kr. priv. juž. železnica na Dunaju
Ponudbe pismeno ali ustmeno na ministr. ravnateljstvo Južne železnice na Dunaju X/2. Ghegplatz 4 III, vr. 13.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala jo:
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.
Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradnje. 2. vse premično blago, mobilije, polske orožje, stroje, živino, svoneve in enako, 3. vse poljske izdelke, žita in krmo, 4. svoneve proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na šiviljenje, oziroma doživeto in druge kombinacije in proti nesgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za dejavno in zavarovalniško zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.
Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.350.17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147.17.
Toda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zaklad.
Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenikstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.
Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Edino dobri in solidni stroji so same
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni
ubod (Peristich). Pouk o verenju
in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Petelin
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10 letna garancija.

Kmetovalci!

Za gnojenje v jeseni

naročite takoj 40% kalijevo soli. Cena K 22-80
za 100 kg iz postaje Zalec. Z naročilom treba
vposlati vreče! Razpošilja se po povzetju naj-
manj 100 kg.

Vinko Vabič, veletržec, Zalec,
Južno Štajersko.

5% odstotke garancija! Postrežba solidna!

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir.
„rujavо mazilo“. Mali lonček K 1-60,
veliki K 3-— porcija za rodbino K 9-—.
Z upor. bnim navodilom se naroča pri:
Zaloga za Ljubljano:
Lekarna pri jelenu, Ljubljana, Marijin trg.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi živ-
ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 $\frac{1}{2}$, 15 ali 22 $\frac{1}{2}$ letih v
odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg štev. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojsirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

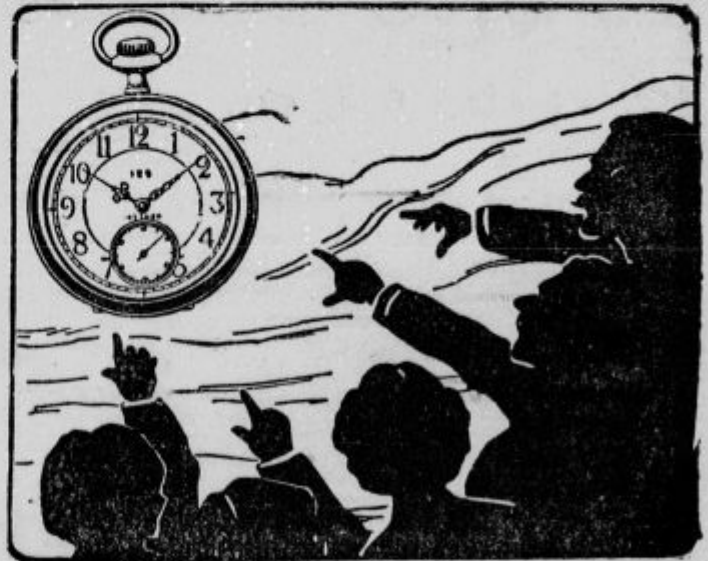
Velika izbira ur, verižic,
prstanov, lepoticja, daril
itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stoj in poštne prosto.

Št. 99410 kovinasta anker Roskopf
ura	K 12'40
➤ 99449 Roskopf ura, grav. močna,
2 pokrova	K 16'80
➤ 99600 Radijska žepna ura ponoči
sveteča	K 16'20
➤ 99865 kovinasta verižica K 1'60	
➤ 99645 Uhani amer. double zlato
K 3'40	
➤ 99022 Srebrni rožni venec K 9'50	

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

